

Kamermeerderheid slaat handen ineen: zelfmoordpreventie wordt wettelijke overheidstaak

Een politieke gelegenheidscoalitie onder leiding van de ChristenUnie wil dat zelfmoordpreventie een overheidstaak wordt. Dat kan met landelijke campagnes en onderzoek maar ook gemeenten moeten via de gezondheidsdiensten meer aandacht geven aan suïcidepreventie.

Gijs Herderscheê 6 maart 2021, 4:45



Een actie bij het ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport op suïcidepreventiedag. Beeld ANP

CU-Kamerlid Joël Voordewind wil dit preventiebeleid vastleggen in een wet, hij komt daarom met een initiatiefwetsvoorstel. Dat dient hij samen in met CDA, SGP, GroenLinks, PvdA en SP. Ook D66 en 50 Plus steunen het voorstel. Deze partijen hebben in de huidige Tweede Kamer samen een meerderheid. Het voorstel wordt na de verkiezingen behandeld. Overheidsbeleid voor zelfmoordpreventie is nu afhankelijk van de luimen van het dienstdoende kabinet. Met het wetsvoorstel willen de partijen suicidepreventie als overheidstaak vastleggen.

Voor Voordewind is het de afsluiting van 15 jaar Kamerlidmaatschap. ‘Ik heb me er sinds 2006 mee bezig gehouden. Indertijd stond het niet op de agenda, nu is er de telefonische hulplijn (0800-0113) en een landelijk programma. Maar de financiering moet jaar in jaar uit in de begroting geregeld worden. Met het wetsvoorstel willen we suicidepreventie verankeren als overheidstaak en daarmee de financiering.’

Voordewind trekt de vergelijking met bevolkingsonderzoeken ter preventie van kanker en prenataal onderzoek dat ook wettelijk is vastgelegd. Volgens het voorstel wordt de minister van VWS verantwoordelijk voor een Landelijke Agenda Suicidepreventie, een communicatiestrategie en een onderzoeksprogramma. Daarnaast wordt de financiering van de gratis telefonische hulplijn wettelijk vastgelegd. Ook de plicht van gemeenten voor eigen beleid wordt vastgelegd.

In Nederland sterven dagelijks gemiddeld vijf personen door zelfdoding, zo'n 1800 per jaar. Suicide is doodsoorzaak nummer één onder jongeren van 10 tot 25 jaar. Voordewind schat dat bij elke suicide ongeveer 135 mensen in de omgeving worden geraakt, waarvan al gauw 10 mensen heel direct.

Zelfmoordpogingen

Zelfmoordpogingen komen naar schatting 25 keer vaker voor dan suïcides, 50 duizend pogingen per jaar, 135 per dag. Dit kunnen er ook veel meer zijn, want veel pogingen blijven onder de radar. De spoedeisende hulp wordt ongeveer 15 duizend keer per jaar bezocht door mensen met zelf toegebracht letsel, 40 keer per dag.

Voordewind betoogt dat het overgrote deel van de mensen dat zichzelf van het leven berooft niet dood wil, maar een einde wil aan het lijden op dat moment. ‘Voor de omgeving komt een zelfmoord of poging vaak uit het niets. Onderzoek laat zien dat suïcide kan worden voorkomen, als preventieve maatregelen worden ingezet. Die moeten gericht te zijn op mensen met suïcidaal gedrag zelf: voorlichting, effectieve en tijdige hulp.’

De telefonische hulplijn 113 bestaat sinds 2009 en wordt naar eigen zeggen dagelijks zo’n 400 keer gebeld door mensen in nood of door hun directe omgeving. Monique Kavelaars van 113 meent dat er nog een taboe rust op het praten over suïcide. ‘Dat taboe moet doorbroken. Hulp zoeken moet bespreekbaar worden.’

Voordewind benadrukt dat het wetsvoorstel zich alleen richt op suïcides en suïcidepogingen en niet op euthanasie of hulp bij zelfdoding. Hij ziet suïcide ‘als een gebeurtenis waarbij een persoon eenzaam en radeloos sterft’.

Dit jaar heeft het kabinet al zo’n 15 miljoen euro gereserveerd voor zelfmoordpreventie. Daarvan gaat 10 miljoen euro naar 113 Zelfmoordpreventie voor de 24-uurs telefoondienst, onderzoek en voorlichting. **Daarnaast is er ruim 4,8 miljoen euro beschikbaar voor de Landelijke Agenda Suïcidepreventie** en 0,6 miljoen euro wetenschappelijk onderzoek.